

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПРАВА

Назва освітнього компоненту <i>Нормативний/вибірковий</i>	Навчальна практика (ознайомча) нормативний
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії	Бакалавр
Освітня програма	Право
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2023-2024/IV семестр/2 курс
Викладач	Дмитро Олексійович Розумейко
Профайл викладача	https://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-prava/sklad-kafedri-prava/
Контактний тел.	
Е-mail:	
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру освітніх дистанційних технологій МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=6738

Консультації	<i>Очні консультації:</i> – <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.
---------------------	--

1. АНОТАЦІЯ

Навчальна практика (ознайомча) для здобувачів вищої освіти є важливою складовою частиною навчального процесу. При проходженні навчальної практики здобувачі вищої освіти закріплюють і поглиблюють теоретичні знання, одержані під час вивчення загальних та спеціальних юридичних навчальних дисциплін.

В період навчальної практики здобувачі вищої освіти стають учасниками практичної діяльності, вчаться здійснювати дії, пов'язані із захистом прав і законних інтересів людини та громадянина.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою практики є оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування на базі отриманих у вищому навчальному закладі знань професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності бакалавра права.

Завданнями навчальної практики є:

- ознайомлення та аналіз відомчих нормативних актів, які регулюють діяльність Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького;
- закріплення знань з юридичних дисциплін та навичок їх застосування;
- розвинення навичок самостійної пошукової та аналітичної діяльності, самоорганізації та виконавської дисципліни, творчого підходу до розв'язання навчальних завдань;
- вироблення професійної позиції щодо пріоритету прав людини;
- удосконалення володіння юридичною термінологією, письмовою мовою та вміннями вести публічне обговорення проблематики юридичних дисциплін.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

3.1. Інтегральна компетентність (ІК):

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

3.2. Загальні компетентності (ЗК):

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 3);
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 4);
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології (ЗК 6);
- здатність працювати в команді (ЗК 9).

3.3. Спеціальні (фахові, предметні компетентності) (СК):

- здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві (СК 1);
- здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему (СК 2);
- цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи (СК 3);
- здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин (СК 10);
- здатність до критичного та системного аналізу правових явищ (СК 13).

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (РН):

- визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин (РН 1);
- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (РН 3);
- оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему (РН 6);
- вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології (РН 10);
- працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди (РН 17);
- виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (РН 20).

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	лекції	семінарські заняття	самостійна робота
Кількість годин	–	–	90

6. ПОЛІТИКА

Політика щодо відвідування:

- відвідування навчальної практики є обов'язковим;
- допускаються пропуски, але з поважних причин;

- здобувач вищої освіти має у визначений термін надати керівнику практики звітну документацію;

Політика щодо проведення аудиторних занять:

- дотримуватися встановленого порядку та зберігати відповідний рівень тиші для роботи в юридичній клініці або аудиторії;
- активна участь під час обговорення;
- висловлювання та вміння відстоювання власної думки, повага та толерантність до чужої думки;
- вміння визнавати помилковість;
- при відстоюванні власної позиції використовувати першоджерела та рекомендовану літературу;

Політика щодо академічної доброчесності:

- усі види письмових робіт (звітна документація з практики) перевіряються на наявність плагіату і є такими, що виконані при наявності не менше 60 % оригінальності авторського тексту;
- користуватися мобільними пристроями, під час проведення різних видів контролю успішності, дозволяється лише з дозволу викладача (напр., аналіз тексту закону, рішення, угоди, постанови тощо);
- політика щодо академічної доброчесності побудована на основі:

1. Положення «Про академічну доброчесність у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького». П-458-52-96-2022 (редакція 02) від 27.09.2022 р., протокол № 3 (URL: https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/458_akadem-dobrochesnist.pdf).

2. Кодекс академічної доброчесності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. К-462-52-96-2022 (редакція 02) від 27.09.2022 р., протокол № 3 (URL: https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2022/11/Kodeks_akadem_dobrochesnosti_27_09_2022.pdf).

3. Положення «Про запобігання академічного плагіату в освітній діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького». П-460-52-96-2022 (редакція 02) від 27.09.2022 р., протокол № 3 (URL: https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/460_zapobigannya-plagiatu.pdf).

Політика щодо оцінювання успішності:

- результати підсумкового контролю успішності навчання оцінюються за 100-бальною шкалою та перераховуються в оцінки академічної успішності за шкалою ECTS/національною шкалою.

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
7.1. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК І. ВІДОМЧІ НОРМАТИВНІ АКТИ, ЯКІ РЕГУЛЮЮТЬ ОКРЕМІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО						
16 год.	Тема 1. Стратегія розвитку МДПУ імені Б. Хмельницького 2023-2028 роки	Самостійна робота (16 год.)	Офіційний веб-сайт МДПУ імені Б. Хмельницького	Підготовка аналітичного конспекту з теми	15 балів	впродовж першого тижня навчальної практики (перший періодичний контроль)
16 год.	Тема 2. Принципи та процедури забезпечення якості вищої освіти в МДПУ імені Б. Хмельницького	Самостійна робота (16 год.)	Офіційний веб-сайт МДПУ імені Б. Хмельницького	Підготовка аналітичного конспекту з теми	15 балів	впродовж першого тижня навчальної практики (перший періодичний контроль)
16 год.	Тема 3. Принципи, засади, права та обов'язки студентського самоврядування в МДПУ імені Б. Хмельницького	Самостійна робота (16 год.)	Офіційний веб-сайт МДПУ імені Б. Хмельницького	Підготовка аналітичного конспекту з теми	15 балів	впродовж першого тижня навчальної практики (перший періодичний контроль)

12 год.	Тема 4. Юридична клініка «Вікторія»	Самостійна робота (12 год.)	Офіційний веб-сайт МДПУ імені Б. Хмельницького	Підготовка аналітичного конспекту з теми	10 балів	впродовж першого тижня навчальної практики (перший періодичний контроль)
БЛОК II. ОБОВ'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ПРАВО»						
6 год.	Тема 5. Теорія держави і права	Самостійна робота (6 год.)	10,11,17,20	Вирішення практичних індивідуальних завдань	5 балів	впродовж другого тижня навчальної практики (другий періодичний контроль)
6 год.	Тема 6. Юридична деонтологія	Самостійна робота (6 год.)	2,9,15,21	Вирішення практичних індивідуальних завдань	5 балів	впродовж другого тижня навчальної практики (другий періодичний контроль)
6 год.	Тема 7. Історія держави і права	Самостійна робота (6 год.)	3,5,19,25	Вирішення практичних індивідуальних завдань	5 балів	впродовж другого тижня навчальної практики (другий періодичний контроль)
6 год.	Тема 8. Судові та правоохоронні органи України	Самостійна робота (6 год.)	6,7,16,27	Вирішення практичних індивідуальних завдань	5 балів	впродовж другого тижня навчальної практики (другий періодичний контроль)

6 год.	Тема 9. Конституційне та муніципальне право	Самостійна робота (6 год.)	1,4,14,28	Вирішення практичних індивідуальних завдань	5 балів	впродовж другого тижня навчальної практики (другий періодичний контроль)
--------	--	----------------------------	-----------	---	---------	--

7.2. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
–	–

7.3. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ)

Тема семінарського заняття	Зміст семінарського заняття
–	–

7.4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 1. Стратегія розвитку МДПУ імені Б. Хмельницького 2023-2028 роки	<p>1. Змістовна характеристика Стратегії розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на 2023-2028 роки. (наказ № 61/01-05 від 10.11.2023 р.).</p> <p>2. Концептуальні засади стратегії розвитку університету та функціональні напрями стратегії розвитку університету: пріоритети, завдання, умови та заходи реалізації.</p>
Тема 2. Принципи та процедури забезпечення якості вищої освіти в МДПУ імені Б. Хмельницького	<p>1. Положення Про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (П-435-52-25-2021, редакція 09, наказ № 30/01-05 від 31.08.2021 р.);</p> <p>2. Настанова з якості в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (Н-464-52-96-2022, редакція 01, наказ № 50/01-05 від 29.11.2022 р.);</p> <p>3. Політика у сфері якості в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (П-465-52-96-2022, редакція 01, наказ № 50/01-05 від 29.11.2022 р.);</p> <p>4. Положення Про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (П-479-48-96-2023, редакція 03, наказ № 21/01-05 від 02.05.2023 р.);</p>

	<p>5. Положення Про участь здобувачів вищої освіти у забезпеченні якості освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (П-480-48-96-2023, редакція 04, наказ № 21/01-05 від 02.05.2023 р.);</p> <p>6. Положення Про реалізацію права на академічну мобільність учасниками освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького(П-459-52-96-2022, редакція 02, наказ № 40/01-05 від 27.09.2022 р.).</p>
<p>Тема 3. Принципи, засади, права та обов'язки студентського самоврядування в МДПУ імені Б. Хмельницького</p>	<p>1. Положення про студентське самоврядування в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (П-466-52-96-2022, редакція 03 від 16.12.2022 р.)</p>
<p>Тема 4. Юридична клініка «Вікторія»</p>	<p>1. Роль юридичної клініки в системі освіти та суспільства: загальнотеоретичні та практичні аспекти роботи. 2. Мета, завдання, напрямки роботи юридичної клініки «Вікторія» (кафедра права МДПУ імені Б. Хмельницького).</p>
<p>Тема 5. Теорія держави і права</p>	<p>1. Вирішення практичних індивідуальних завдань (щоденник)</p>
<p>Тема 6. Юридична деонтологія</p>	<p>1. Вирішення практичних індивідуальних завдань (щоденник)</p>
<p>Тема 7. Історія держави і права</p>	<p>1. Вирішення практичних індивідуальних завдань (щоденник)</p>
<p>Тема 8. Судові та правоохоронні органи України</p>	<p>1. Вирішення практичних індивідуальних завдань (щоденник)</p>
<p>Тема 9. Конституційне та муніципальне право</p>	<p>1. Вирішення практичних індивідуальних завдань (щоденник)</p>

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Поточний	Періодичний	Підсумковий (семестровий)
<p>1. Вирішення ситуативних задач та завдань; 2. Поточна перевірка звітної документації здобувачів вищої освіти у письмовому вигляді про виконання плану та індивідуальних завдань практики</p>	<p>Письмова та періодична усна звітність здобувачів вищої освіти про виконання програми навчальної практики. 1. Перша звітність наприкінці першого тижня практики (завдання Блоку 1). 2. Друга звітність наприкінці другого</p>	<p>Звітна документація з практики надається здобувачем вищої освіти керівнику практики. Захист практики відбувається в усній формі. В результаті захисту здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку (зараховано або</p>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Загальна система оцінювання курсу здійснюється згідно з Положенням про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького № 34/01-05 від 28.10.2019 р.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою та шкалою ECTS.

При оцінюванні навчальної практики враховується виконання програми практики, основної частини звіту та індивідуальних завдань, характеристика керівника практики, щоденник, а також якість їх оформлення. Особлива увага приділяється ставленню здобувача вищої освіти до роботи, його самостійності, вмінню робити відповідні висновки.

Результат заліку вноситься в заліково-екзаменаційну відомість та у залікову книжку здобувача вищої освіти. Підсумки проведення навчальної практики обговорюються щорічно на засіданні кафедри.

Рівень	Загальні критерії, за якими оцінюються навчальні досягнення здобувачів вищої освіти
Високий рівень	<p>Здобувач вищої освіти демонструє високий рівень теоретичних знань з галузей права, володіє на високому рівні юридичною термінологією; вільно орієнтується в чинному законодавстві, використовує електронні законодавчі бази; доцільно використовує їх для вирішення правових ситуацій; може кваліфіковано тлумачити правові акти.</p> <p>Демонструє високий рівень комунікативних навичок; дотримується етичних правил у професійній діяльності.</p> <p>Демонструє використання навичок роботи з комп'ютером та знання й уміння в галузі сучасних інформаційних технологій для вирішення практичних професійних завдань. Звітна документація подана вчасно та оформлена відповідно до вимог, надана характеристика керівника від бази практики із зазначенням високого рівня проходження практики.</p>
Досить високий	<p>Здобувач вищої освіти демонструє високий рівень теоретичних знань з галузей права, володіє юридичною термінологією; вільно орієнтується в чинному законодавстві, використовує електронні законодавчі бази; доцільно використовує їх для вирішення правових ситуацій; може кваліфіковано тлумачити правові акти.</p> <p>Демонструє високий рівень комунікативних навичок; дотримується етичних правил у професійній діяльності.</p> <p>Демонструє використання навичок роботи з комп'ютером та знання й уміння в галузі сучасних інформаційних технологій для вирішення практичних професійних завдань.</p> <p>Проте допускає незначні неточності у підготовці юридичних документів. Звітна документація подана вчасно та оформлена відповідно до вимог, надана характеристика керівника від бази практики із зазначенням досить високого рівня проходження практики.</p>
Середній	<p>Здобувач вищої освіти демонструє посередній рівень теоретичних знань з галузей права, володіє юридичною термінологією; орієнтується в чинному законодавстві, використовує електронні законодавчі бази; доцільно</p>

	<p>використовує їх для вирішення правових ситуацій; може кваліфіковано тлумачити правові акти.</p> <p>Демонструє належний рівень комунікативних навичок; дотримується етичних правил у професійній діяльності.</p> <p>Демонструє використання навичок роботи з комп'ютером та знання й уміння в галузі сучасних інформаційних технологій для вирішення практичних професійних завдань.</p> <p>Звітна документація подана вчасно та оформлена відповідно до вимог, надана характеристика керівника від бази практики із зазначенням середнього рівня проходження практики.</p>
Задовільний	<p>Здобувач вищої освіти демонструє в цілому добрий рівень теоретичних знань з галузей права, володіє юридичною термінологією, проте допускає помилки при використанні; орієнтується в чинному законодавстві, використовує електронні законодавчі бази, але має проблеми з пошуком підзаконних актів.</p> <p>Демонструє задовільний рівень комунікативних навичок; дотримується етичних правил у професійній діяльності.</p> <p>Демонструє використання навичок роботи з комп'ютером та знання й уміння в галузі сучасних інформаційних технологій для вирішення практичних професійних завдань.</p> <p>Звітна документація подана із затримкою та оформлена відповідно до вимог, надана характеристика керівника від бази практики із зазначенням задовільного рівня проходження практики.</p>
Достатній	<p>Здобувач вищої освіти демонструє достатній рівень теоретичних знань з галузей права, володіє юридичною термінологією, проте допускає помилки при використанні; погано орієнтується в чинному законодавстві, використовує електронні законодавчі бази, має проблеми з пошуком підзаконних актів.</p> <p>Демонструє достатній рівень комунікативних навичок; дотримується етичних правил у професійній діяльності.</p> <p>Демонструє використання навичок роботи з комп'ютером та знання й уміння в галузі сучасних інформаційних технологій для вирішення практичних професійних завдань.</p> <p>Звітна документація подана із затримкою та оформлена з порушенням вимог, надана характеристика керівника від бази практики із зазначенням достатнього рівня проходження практики.</p>
Незадовільний	<p>Здобувач вищої освіти демонструє низький рівень теоретичних знань з галузей права, володіє юридичною термінологією, проте допускає помилки при використанні; погано орієнтується в чинному законодавстві, використовує електронні законодавчі бази, має проблеми з пошуком підзаконних актів.</p> <p>Демонструє достатній рівень комунікативних навичок; дотримується етичних правил у професійній діяльності. Демонструє використання навичок роботи з комп'ютером та знання й уміння в галузі сучасних інформаційних технологій для вирішення практичних професійних завдань.</p> <p>Звітна документація подана із затримкою та оформлена з порушенням вимог, надана характеристика керівника від бази практики із зазначенням незадовільного рівня проходження практики.</p>

Підсумкова оцінка за навчальну практику нараховується наступним чином:

Види діяльності	Бали
Заповнення щоденника практики з виконанням індивідуальних завдань	1-80
Захист практики	1-20
Загальна сума балів	1-100

Підсумкова оцінка з практики виставляється в академічний журнал в балах за 100-бальною шкалою, кредитно-трансферною, національною шкалою та в залікову книжку здобувача вищої освіти у відповідній графі.

Підсумки складання заліку

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано

Підсумком проходження навчальної практики є заповнення щоденника практики та його захист на кафедрі права. При захисті наданих здобувачем вищої освіти матеріалів про проходження практики оцінюються вміння:

1. Користуватися положеннями Конституції України, джерелами та конкретними нормами права; аналізувати зміст історичних та сучасних правових документів, з'ясувати для себе та роз'яснити іншим зміст закону, застосовувати на практиці норми права; аргументовано висловлювати свою думку та вміти відстоювати свою позицію, користуватися правничою літературою; правильно користуватися професійною термінологією.

2. Аналізувати конкретні явища та застосовувати професійні знання для оцінки фактів, що мають юридичне значення, керуватись у своїй поведінці вимогами моральних і правових норм.

Оцінюються практичні навички роботи з правничим матеріалом, навички щодо аналізу нормативних документів (накази, договори, угоди, статті законів тощо); використання знань, отриманих при вивченні навчальних дисциплін; послідовність викладу матеріалу, наявність та обсяг підготовлених практикантом матеріалів до звіту.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Афанасьєва М.В., Бальцій Ю.Ю., Батан Ю.Д. Конституційне право України : прагматичний курс. Одеса: Юридична література, 2017. 256 с.
2. Богатирьов І.Г., Макушев П.В., Торяник В.М. Юридична деонтологія. Харків, 2009. 212 с.
3. Бойко І.Й., Кобилецький М.М., Ясінська Л.З. Історія держави: право України: практикум для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів України. Дрогобич: Коло, 2011. 332 с.
4. Боняк В.О., Завгородній В.А., Самотуга А.В., Філянїна Л.А. Конституційне право України : навчальний посібник для підготовки до іспиту за кредитно-модульною системою навчання. Дніпро, 2017. 293 с.
5. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн : навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 730 с.
6. Бурбика М.М., Уткіна М.С. Судові та правоохоронні органи (у схемах і таблицях): навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2016. 123 с.
7. Гапотій В.Д., Письменицький А.А. Судові, правоохоронні та правозахисні структури України: навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. 224 с.
8. Глиняний В.П. Історія держави і права зарубіжних країн : навчальний посібник. Київ: Істина, 2005. 768 с.
9. Гусарєв С.Д., Тихомиров О.Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності): навчальний посібник. Київ : Знання, 2008. 495 с.
10. Загальна теорія права: Підручник / за заг. ред. М.І. Козюбри. Київ: Ваїте, 2015. 392 с.
11. Зайчук О.В., Заєць А.П., Журавський В.С., Копиленко О.Л., Оніщенко Н.М. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 688 с.
12. Історія держави і права України. Академічний курс : підручник: у 2 т. / за ред. В.Я. Тація., А.Й. Рогожина. Київ: Ін Юре, 2000. Т. 2. 580 с.
13. Історія держави і права України. Академічний курс: підручник: у 2-х т. / за ред. В.Я. Тація, А.Й. Рогожина. Київ: Ін Юре, 2000. Т. 1. 648 с.
14. Конституція України. Офіційний текст. Київ : Алерта. 2019. 80 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

15. Молдован А.В., Богдан Л.С. Юридична деонтологія. Вступ до спеціальності: Навчальний посібник. 2015. 224 с.
16. Організація судових та правоохоронних органів: підручник / за ред. І.Є. Марочкіна. Харків: Право, 2013. 448 с.
17. Петришин О.В., Погребняк С.П., Смородинський В.С. Теорія держави і права. Харків: Право, 2015. 368 с.

18. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Конституційне право України: підручник. Київ: «Ліра К», 2014. 560 с.
19. Попенко Я.В., Гапотій В.Д., Куйбіда Є.О. Історія держави і права зарубіжних країн (Стародавній світ та доба Середньовіччя): підручник для студентів вищих навчальних закладів. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б.Хмельницького, 2015. 603 с.
20. Скакун О.Ф. Теорія права і держави: Підручник. Київ: Алерта, 2017. 528 с.
21. Сливка С.С. Юридична деонтологія: Навчальний посібник. Київ: Атіка, 2008. 296 с.
22. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
23. Судові та правоохоронні органи України: Навчальний посібник / за заг. ред. П.Д. Біленчука. Київ: Атіка, 2011. 328 с.
24. Теорія держави і права : навч. посіб. / за заг. ред. Л.М. Стрельбицької. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. 332 с.
25. Терлюк І.Я. Історія держави і права України: навчальний посібник. Київ: Атіка, 2011. 944 с.
26. Тетарчук І., Дяків Т. Теорія держави і права : навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 184 с.
27. Тимченко С.М. Судові та правоохоронні органи України. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 304 с.
28. Фрицький О.Ф. Конституційне право України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2004. 536 с.
29. Хома Н.М. Історія держави та права зарубіжних країн: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Львів: «Новий Світ2000», 2008. 475 с.
30. Юридична деонтологія : підручник / заг. ред. О.В. Петришина. Харків: Право, 2014. 248 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <http://mvs.gov.ua>
2. <http://www.arbitr.gov.ua>.
3. <http://www.ccu.gov.ua/konstytuciyni-skargy>
4. <http://www.dso.kiev.ua>.
5. <http://www.dstszi.gov.ua>.
6. <http://www.gdo.kiev.ua>.
7. <http://www.guds.gov.ua>.
8. <http://www.informjust.kiev.ua>.
9. <http://www.internetrights.org.ua>.
10. <http://www.interpol.int>.
11. <http://www.khpg.org>.
12. <http://www.kmu.gov.ua>.
13. <http://www.lawukraine.com>.
14. <http://www.minjust.gov.ua>
15. <http://www.nbu.gov.ua>.

16. <http://www.president.gov.ua>.
17. <http://www.rada.gov.ua>.
18. <http://www.ukma.kiev.ua>
19. <http://zakon.rada.gov.ua>